

Romanlar yoluyla beyni öğrenmeye ne dersiniz?

Sanatın en önemli dallarından biri olan edebiyat, beyin alanında yazılan bilimsel bir kitabın konusu oldu. Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ, 'Edebiyatta Beyin Hareleri' isimli kitapta, farklı edebiyat örneklerinde karşımıza çıkan beyinle ilgili izlenimleri, düşünce tarihi bütünlüğü içerisinde nörobilimdeki karşılıklarıyla birlikte ele alıyor.

Rukiye SELÇUK

Üsküdar Üniversitesi Nörobilim Anabilim Dalı Başkanı, NİSTANBUL Beyin Hastanesi Nöroloji Uzmanı Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ, 'Romanlar Yoluyla Beyni Öğrenmek-Edebiyatta Beyin Hareleri' isimli yeni kitabında nörolojiye edebi açıdan yaklaştı. Kitapta edebiyat dünyasının en önemli yazarlarının eserlerinde kahramanları aracılığıyla değindikleri beyin hastalıklarının yanı sıra sahip oldukları hastalıkların hayatlarına ve eserlerine nasıl yansıdığına değiniliyor.

Edebiyat-beyin ilişkisine farklı pencerelerden bakılıyor

Boyut Yayınları'ndan çıkan kitap, 'İnsan belleğinin yapısı nasıl anlaşılabilir?' 'Nörobilim neden koyu renkli takım elbise giyer?', 'Dünya sağ beyinliler tarafından yönetilseydi nasıl bir yer olurdu?', 'Bir nörolog nasıl edebiyatçı olur?', 'Gözün gördüğünü beyin neden kabul et-

mez?', 'Günümüzde nöro-romanların işlevi ne olabilir?', 'Roman okurken kafamızda neler olur biter?', 'Dostoyevski ve epilepsi ne türden bir bütünlüktür?', 'Dostoyevski nöron teorisini nereden biliyordu?', 'Alzheimer hastalığı bir edebiyatçıyı nasıl yok eder?' ve 'Proust'un kayıp belleği Eco'da nasıl ortaya çıkar?' bölümlerinden oluşuyor.

Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ, 'Edebiyatta Beyin Hareleri' isimli kitapta, farklı edebiyat örneklerinde karşımıza çıkan beyinle ilgili izlenimleri, düşünce tarihi bütünlüğü içerisinde nörobilimdeki karşılıklarıyla birlikte ele alıyor. Prof. Dr. Tanrıdağ,

eserlerinden örnekler verdiği bu yazarlar yoluyla bazı beyin işlevleri ve hastalıkları konusunda sahip olduğumuz bilgilerin, bize söylenildiğinden daha eski tarihlerde veya güncel ama alışılmışın dışında kabul edilen kaynaklar içinde yer aldığı ve okunmayı beklediklerine dikkat çekiyor.

Nöroestetik, beyin ve sanat ilişkisini araştırıyor

Sosyal ve kültürel beyin araştırmalarının insan sosyal ve kültürel hayatının evrimsel ve sosyal psikolojiler eşliğinde incelendiği ve beyindeki sosyal ve kültürel mekanizmaları sorgu-

layan araştırmalar olduğunu belirten Prof. Dr. Tanrıdağ, 'Bu araştırmalar sayesinde beynin sanatın temel kavramlarıyla ilişkisini de anlamaya başladık. Böyle bir zeminde beyin sanat ilişkileriyle ilgili yeni bir deney ve bilgi alanı ortaya çıktı. Bu alan nöroestetiktir. Nöroestetik, sanatın insanda biçim ve içerik olarak uyandırdığı güzellik ve haz duygularının insan yapısındaki ve tabii ki beyindeki biyolojik mekanizmalarının araştırılmasıdır' dedi.

Dünya sağ beyinliler tarafından yönetilseydi

'Dünya sağ beyinliler tarafından yönetilseydi nasıl bir yer olurdu?' sorusunun cevabına yanıtlar arayan Prof. Dr. Oğuz Tanrıdağ, daha önce bir yazı dizisinde ele alınan bazı siyasetçilerin özelliklerini göz önünde bulundurarak bazı tespitlerde bulunuyor. Prof. Dr. Tanrıdağ, aralarında eski başbakanlardan Bülent Ecevit'in de bulunduğu çeşitli ülkelerin cumhurbaşkanların-

dan örnekler verdiği bölümde 'Dünya sağ beyinliler tarafından yönetilseydi çok daha az ırkçılık, sömürgecilik, ayrımcılık, savaş, ölüm ve açlık olurdu' tespitinde bulunuyor.

Kitapta epilepsi hastası olan Dostoyevski'nin hastalığı ile ilişkisi, epilepsiyi eserlerinde nasıl ele aldığı da değerlendiriliyor. Prof. Dr. Tanrıdağ, Dostoyevski'nin Budala romanını bu kitapta ele almasının nedenlerini şöyle açıklıyor: 'Romanın başkarakteri olan Prens Mişkin'in saralı yani epilepsili olmasıdır. İkinci ise edebiyatçıları arasında Dostoyevski'nin epilepsi hastası olarak bilinmesi ve hastalığının romanlarında yazdıklarını etkilediğine hatta şekillendirdiğine inanılmasıdır' diyor.

'Edebiyatta Beyin Hareleri' isimli kitapta 2006 Nobel Edebiyat Ödülü'nü kazanan yazar Orhan Pamuk ve çağdaş Alman edebiyatının kurucularından Friedrich Schiller'in de aralarında bulunduğu birçok edebiyatçı ve eserlerinden örnekler yer alıyor.